

Daugavpils Marka Rotko mākslas centra kolekcijas izstāde "ZELTS"

Vidzemes koncertzālē "Cēsis" skatāma Marka Rotko mākslas centra kolekcijas izstāde "ZELTS" Zelts – viens no dabas un civilizācijas teiksmainākajiem, mītiskākajiem un mistiskākajiem fenomeniem. Vidzemes koncertzālē "Cēsis" skatāma Marka Rotko mākslas centra kolekcijas izstāde "ZELTS" Zelts – viens no dabas un civilizācijas teiksmainākajiem, mītiskākajiem un mistiskākajiem fenomeniem. Pateicoties vairākām unikālām īpašībām zeltam piemīt spēcīga, pozitīva simboliskā nozīme, taču, nesaraujami saistīts ar varu, spēku un bagātību, tas nereti izrādās esam pretrunīgi vērtēts: vēsturiski būdams gandrīz vienīgais standarts vērtības noteikšanai, tas kalpo arī par labklājības mērvienību, kas šķel sabiedrību; turklāt alkatīgā dzīšanās pēc zelta allaž spēja izraisīt nežēlīgus karus un pat iznīcināt veselas civilizācijas. Protams, augšminēto var nosaukt par zeltam par sevi nepiemētošām ēnas pusēm, taču kā gan acteku dēvētajam par „dievišķajiem ekskrementiem” zeltam sasniegt vienu no tam piešķirtajām nozīmēm – līdzsvaru – un iet „zelta vidusceļu”, ja paturēt vienīgi pozitīvās īpašības, kas saistītas ar siltumu, laimi, mīlestību, cerību, optimismu, taisnīgumu un, visbeidzot, ar ontoloģiski transcendentālo zelta asociāciju ar sauli, kas norāda uz dievišķo substanci, garīgo apskaidrību, kā arī tīrās gaismas un jaunradošas enerģijas simboliem.

Savā pastāvēšanā zelts ir nesaraujams ar alkīmiju, taču kas ir alkīmija, ja ne īpatnēja māksla, kam, apvienojot sevī visas iespējamās zināšanas, zinātnes un gudrības, mērķis – padarīt cilvēku eksistenci skaistāku, košāku, harmonisku un laimīgu? Un vai

mākslinieks nav īstens alķīmiķis, kurš savas patiesības meklējumos ir kā prizma, caur kuru projicētās dabas estētikas vērtības atklājas visā savā krāšņumā? Arī mākslinieks ir pētnieks, taču viņa pielietotās metodes balstītas ne tik daudz pozitīvisma tradīcijās, cik centienos rast materiālās un gara pasaules vienojošo esenci.

Daugavpils Marka Rotko mākslas centra kolekcija, kas tapusi iepriekšējo 2004.–2014. gadu Starptautisko simpoziju „Mark Rothko” ietvaros un mākslinieku dāvinājumu rezultātā, ir pilsētas un mākslas centra zelts. Ekspozīcijā ir iekļauta daļa kolekcijas darbu, kuru autori ir: Madara Gulbis (Latvija), Fiona Stenberija (Lielbritānija), Viktors Nikolajevs (Baltkrievija), Romualds Gibovskis (Latvija), Oļehs Bezjuks (Ukraina/Kīna), Jans Niksinskis (Polija), Nikolajs Sičovs (Krievija), Anatolijs Zelčš (Latvija), Ņina Stoupina (Beļģija/Krievija), Nidī Agarvala (Indija), Rusudana Khizanišvili (Gruzija), Manuels Šrēders (Vācija), Sindija Džeina Merski (Kanāda), Mohamed Ibrahim Elmasry (Ēģipte), Stefan Dowsing (Spānija), Jevgēnijs Hetmanecs (Ukraina), Inka Sigel (Dānija/Vācija), Mareks Radke (Vācija), Anita Meldere (Latvija), Bents Holsteins (Dānija), Takahiro Nišida (Japāna), Pīters Griffins (Lielbritānija), Dženifera Dirāna (Itālija), Viktorija Krupska (Baltkrievija), Edoardo Bernardi (Itālija), Guna Millersone (Latvija), Konstantīns Baidakovs (Krievija), Andrus Joonas (Igaunija), Ivonna Zavadska (Polija), Sipriano Martinezs (Venecuēla/Lielbritānija), Rasa Jansone (Latvija).

Strādājot ar kosmiskajiem ritmiem, katrs mākslinieks ar gaismas, gaisa un krāsu palīdzību ir radījis dziļu un harmonisku, piesātinātu laiktelpu, ko caurstrāvo iekšējais emocionālais stāvoklis un gara pasaule. Mākslinieks-alkīmiķis šeit pēta dvēseles dziļākos stāvokļus, pēta gaismu un krāsu attiecības un nozīmes abstraktajā dzīvē, kā arī dzīvi pašu par sevi un dzīvīgumu tā vispārpieņemtajos universālajos aspektos. Tie ir dzīvi apliecinoši eksistenciāli pētījumi par fiziskām un garīgām mistērijām visuma tapšanā iekļautajos dabas impulsos..

Padarot neredzamo par redzamu, savas zināšanas, pieredzi un novērojumus mākslinieks ir transformējis zeltā – universālās, laikam pāri stāvošajās augstākajās zināšanās un pasaules garīgajā tvērienā.

Teksts: Valentīns Petjko, mākslas zinātnieks.

Ekspozīcijas dizains: Māris Čačka un Viktors Pētersons.

Izstādi varēs aplūkot no 28.februāra līdz 28.aprīlim.